

hrani tako čvrsto sega; njemu še zmira nespridena kri po žilicah okusa hiti. Slava visocemu mecenu prevzišenemu gg. škofu Strossmayer-u, na čigar stroške so tudi te bukve dan zagledale! Slava naj Mu — preblagemu varhu in krepkemu brambovcu narodnosti naše tudi tam doni, kjer Soča, Triglavova hči, nevoljno proti vlaški planjavi bobni!

Iz Višnje gore. 21. dan preteklega mesca, to je, dan sv. Alojzija, zavetnika šolske mladosti, je bila v Višnji gori lepa šolska slovesnost. Ondašnji učitelj gospod J. P. si je prizadeval ta dan napraviti veselico vsem šolarjem in šolarcam. V ta namen je poterjal na vrata znanih dobrotnikov in šolskih prijateljev; poprosil za jedila, s katerimi je hotel razveseliti svojo šolsko mladost in ji napraviti dober zajterk, kar se je zlo prileglo otrokom v zdajnem lačnem letu. Lepih darov je nabral skerbni učitelj; dobil je kave, cukra, erdečih jagod, kruha, mleka, štrukljev itd. Na sv. Alojzija dan so se sošli šolarji in šolarce v mestni šoli. Iz šole jih pelja učitelj poredoma ali s procesijo v farne cerkev. Naprej nese največji šolarček lepo banderco šolsko s podobo svetega Alojzija. Iz farne cerkve gredo šolarji s procesijo, med njimi tudi duhovni gospodje v cerkev Matere Božje v Dendol, podružnico višenske fare pol pičle ure od farne cerkve. Tam ste bile dve sv. maši, ena tiha, druga peta, pri kateri so šolarji lepo prepevali. Po maši so šli šolarji iz cerkve naravnost spet poredoma za šolskim banderom na tisti prostor, kjer jim je bil zajterk pripravljen. Ta prostor je lepa ravnica nad gradom gosp. barona Taufferer-ja. Šolarji pridši na to okroglo ravnico z visokimi drevesi obdano, da so bili otroci vsi v hladni senci, so bili razdeljeni na osem kampov, po deset vkupaj se vé da fantje posebej, dekleta posebej. Med vsakih deset je bila postavljena velika skleda dobre mlečne kave. Po zavžiti kavi so bili postavljeni okrog na ravnici; v sredo med-nje stopi eden najpridniših šolarjev z imenom Henrik Vesel, na okroglo zvišano gomilo. Prijazno jih ogovori in njim razlaga ob kratkem življenje sv. Alojzija patrona šolske mladosti. H koncu jim reče: „Če bomo tako živeli, kakor je živel on, če bomo zvesto njegove izgleda posnemali, bomo srečni, če ne na tem, gotovo pa na unem svetu“. Govornik je govoril tako mično in razumljivo, da so bili ginjeni ne samo šolarji, temuč tudi vsi drugi poslušavci, katerih je veliko prišlo iz Višnje gore in iz okolice vidit to šolsko slovesnost, katero je počastila tudi s svojo pričujočnostjo vsa žlahna rodbina Taufferer-jeva. Po skončanem govoru vsi zaženejo velik glas „živijo“. Zdaj pojejo šolarji in šolarce nekatere lepe vesele pesmice, kakor so se jih v šoli naučili, kar je vsem pričujočim zlo dopadlo. Po skončanem petji so bili postavljeni vsi v versto, in dobil je zdaj vsakter nekoliko erdečih jagod, rožičev in belega kruha, zadnjič pa vsakter še kozarec dobrega vinca. Za odhodnjo je dobil še vsak lep, dobro pomazan štrukelec. Z veselim vriskanjem se razidejo zdaj šolarji vsak na svoj dom in ne morejo nikoli zadosti dopovedati, kako dobro so bili pogostovani. Gotovo jim bo ta veseli dan dolgo v spominu ostal in jih bo spodbadal se pridno učiti, da bi jih še drugo leto došla tolika veselica.

Višnjogorski.

Iz Ljubljane. Deputacija, ki je šla na Dunaj Njih velič. cesarja prosit, naj bi se pustilo deželno poglavarstvo v Ljubljani, je toliko opravila, da so ji cesar obljubili, da se bo ta reč še enkrat prevdarila. Tudi pri gospod ministru notranjih oprav je bila in mu na drobno razložila veliko važnih vzrokov, zavoljo katerih naj bi bilo v Ljubljani, kakor središču slovenskih dežel, c. k. deželno poglavarstvo. Če ne bo prošnja nič dosegla, se saj mestni županii očitati ne more, da ni odkritoserčno razodela na Dunaji to, česar cela dežela želi in kar utegne tudi gledé na manjši stroške državi v prid biti. — Do Kresa se je od 1. maja, kar je nova postava za rokodelce in obertnike veljavna, v Ljubljani 69 ljudi pri tukajšnjem magi-

stratu oglasilo, da hočejo svobodno obertnijo začeti, namreč 25 branjevcev, 9 šivarjev (žnidarjev), 5 čevljarjev, 4 mizarji, 4 štacunarji, 3 peki, 3 kupčevavci s čevlji, 4 kupčevavci s sladkarijami in sterdenicami, 2 kupčevavca s usnjem na drobno, 1 kupčevavec z oblačili, 2 mala kramarja, 1 naročevavnik, 1 kotlar, 1 kovač, 1 sedlar, 1 kupčevavec z lesom, 1 fabrikant kolomazila, 1 klavec drobnice. Razun teh obertnij, ki spadajo v svobodne, sta prosila 1 zidarsk mojster in 1 kamenar za podeljenje obertnijske pravice, in jo tudi dobila. To je seme, ki ga je dosihmal posejala nova obertnijska postava; kakošen sad bo iz tega semena, se bo v prihodnje še le pokazalo; saj prekupcov živeža (branjevcev), katerih že pred manjkalom ni, imamo zdaj še 25 več. — Po ukazu c. k. deželnega poglavarstva so se s pripomočjo mestnega magistrata združitva rokodelcov in obertnikov, kakor jih nova postava predpisuje, osnovati začele. Osnova je tako narejena, naj se enake obertnije in rokodelstva združijo skupaj in po tem pravilu je za vse ljubljanske obertnike in rokodelce 12 verst določenih. Brez ravsa in kavsa se združujejo naši obertniki in rokodelci in si volijo odbornike, ki naj za vsako združbo napravijo postave, ktere bojo za veljavne spoznane, kadar jih bo cela družba ene verste poterdila.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Sedaj je ministerstvo tudi stroške za armado, za ministerstvo dnarstva, bogočastja in šolstva, kakor jih je za prihodnje leto 1860 prerajalo, državnemu zboru v pretres dalo. Po ministerskem presodku se bo za armado na suhem (za 384.555 vojakov, 48.796 kónj, 1686 pa druge živine) v prihodnjem letu potrebovalo 100 milij. gold.; ker pa ima vojaško gospodarstvo 7 milijonov 112.200 gold. svojih dohodkov, med katerimi sta 2 milijona in 102.700 gold. davkov, ki jih vojaška granica plača, bi državna kasa mogla ostalih 92 milijonov in 887.800 gold. dodati. Pismo, s katerim je ministerstvo popis armadnih stroškov državnemu zboru podalo, pravi, da je 12 milij. gold. zato več stroškov, ker je „gledé na današnje razmere na Laškem in Ogerskem več armade treba, in ker zna tudi biti, da bo modeneška armada 1 milij. in 19.002 gold. potrebovala. Iz tega pisma je dalje očitno, da leta 1830 se je za armado potrebovalo le 45 milij. gold., leta 1848 nekaj čez 82 milijonov, leta 1855 pa 226 milijonov in 410.362 gold. Za barke, armado na morji in kar sicer pomorstvo potrebuje, je za leto 1861 določenih 6 milij. gold. — Ministerstvo bogočastja in šolstva bo po ministerskem prevdarku potrebovalo v vsem skupaj 11 milijonov 981.200 gold. Ker pa se bo iz cerkvenih in šolskih zalogov nabralo 6 milij. 995.500 gold., bi se iz državne kase dodalo le 4 milij. 984.700 gold. Od teh stroškov spada 332.500 na plačo ministra in družih ministerskih uradnikov, na šolske svetovavce (103.700 gld.) in na glavno komisijo za spominke; 2 milij. 111.100 gold. za cerkvene naprave, zadušbine in druge pripomočke, za šolstvo pa 2 milij. 541.100 gold. — Stroški ministerstva dnarstvenega za njegove uradnike in uradnike so cenjeni na 23 milij. 728.800 gold. — In tako ima sedaj državni zbor popis vseh stroškov in dohodkov za prihodnje leto. Stroški vsi so prevdarjeni na 339 milij. in 619.900 gold., vsi dohodki pa na 229 milij. in 554.300 gold., po tem takem bo za 1861 zmanjkalo 40 milij. in 65.600 gold. Ker bo letošnji zmanjek (deficit) znesel okoli 87 milij. 702.900 gold., ima po ministerskem prevdarku zmanjek za prihodnje leto za 47 milij. 637.300 gold. manjši biti, zato, ker se je armadnim stroškom odbilo 38 milijonov, ministerstvu dnarstva 6 milijonov, ministerstvu notranjih oprav 5 milijonov, ministerstvu pravosodja 1 milijon in ravno toliko pomorstvu. Nasproti pa bo za državne dolgove in obresti (činže) skor za 6 milijonov gold. več stroškov.

Dolga ima naše cesarstvo za dvatavžent dvesto in šestdeset milijonov gold., ter bo v prihodnjem letu imelo samo za obresti (činže) plačati 113 milijonov in 407.500 gold., izplačati pa bo treba dolgov za 13 milij. in 57.900 gold. — Vlada je na drobno v tem popisu razodela dnarstveni stan našega cesarstva državnemu zboru in mu sila važno nalogo izročila, prevdariti ga in svetovati, kako in kaj. Vse čaka tedaj, kako bojo državni svetovavci v velikem zboru se lotili imenitnega dela, ko mu bojo posamni odbori, ki sedaj pretresajo vsak za se svojo nalogo, podali v prevdarek celo težavno reč.

— Starih bankovcov je še za blizo 8 milijonov gold. med ljudstvom. Konec meseca septembra (kimovca) zgubijo svojo veljavo tako, da se bojo do konca tega leta le samo še pri dunajski banki mogle menjati.

— Občinske ali srenjske hranilnice (šparkase) so se začele poredoma napravljati. Tako je ministerstvo spet dovolilo napravo take hranilnice v Nagybanji na Ogerskem in v Leobnu na Štajarskem. To nam kaže, da bi dobro bilo, ako bi take hranilnice osnovale občine ali soseske povsod.

— Ministerstvo je grofu Hugo Salm-Reifferscheid-u in še 4 drugim gospodom na Dunaji dovolilo, da smejo družbo na akcije ali delnice osnovati pod imenom „Oesterr. Phönix in Wien“ (Avstrijski Fenix na Dunaji), ki bo zavarovavnica ali asekuracija zoper škodo ognja, toče in vožnje. Tudi postave njene so že poterjene.

— Po 30. konkordatovem §. se cerkvene posestva ne smejo ne prodati ne zlo zadolžiti brez dovoljenja papeževega ali cesarjevega posrednjega ali neposrednjega. Vsled te postave določuje ministerski ukaz od 20. junija sledeče: Ako se ima ktero cerkveno posestvo prodati, ki je več kot 100 gold. nov. dn. vredno, se mora dotična prošnja po škofu in z njegovo presojo deželnemu poglavarstvu v sklep podati; če vrednost presega 8000 gold., ali če škof ni zadovoljin, da bi se posestvo prodalo, mora deželno poglavarstvo ministerstvo bogočastja za to dovoljenje prositi; če pa vrednost presega 20.000 gold., se mora prošnja cesarju pokloniti.

— Po ministerskem ukazu se ima pri prenapredbi ali napravi naših ljudskih šol učitelju toliko dohodkov dati, da more živeti; to pa imajo cesarske gosposke razsoditi, ki nimajo gledati samo na znesek učiteljske plače, ampak na vse dohodke, pa tudi na to, ali je živež v tem ali unem kraji bolj ali manj drag.

— Ministerstvo notranjih oprav je gosp. Lud. Comini-a iz Bocen-a (Tirolskega) poklicalo, naj pregleda nograđe okoli Dunaja in če kažejo tertno bolezen, naj jih s žveplom ozdravlja, ki se je v Tirolih kot gotovo zdravilo poterdilo. Comini pravi, da so letos okoli Bocen-a že vtretjič terte z velikim pridom žveplili in okoli 8000 centov žvepla za to porabili.

— Ker bo železnica iz Salcburga v Mníchov (München) kmali gotovo, že nekteri vprašujejo: „koliko bo popotnina iz Dunaja v Pariz znesla?“ Pravijo, da v vozovih 2. verste le 58 gold. nov. dn.

Horvaško. „Triest. Ztg.“ piše, da je vodstvo južne železnice ukazalo, „naj se noč in dan dela, da bo železnica v Sisek, Stolni Belgrad (Stuhlweissenburg) in Kanižo kmali gotova“. Tudi železnica iz Nabrezine v Casarso mora v 2 mescih gotova biti.

Serbska vojvodina. Iz Temešvara 4. jul. Novi deželni poglavar fml. grof St. Quentin je 26. dan p. m. iz Dunaja oklic poslal prebivavcom serbske Vojvodine in temeškega Banata, v katerem jim naznanuje, da ga je presvitli cesar izvolil za deželnega poglavarja in generala poveljnika za to deželo. „Darujte mi zaupanje — pravi med drugim — ki si ga bom zaslužiti prizadeval. Bratinstvo

naj veže različne narodne Vaše lepe dežele. Enake pravice so vsakemu narodu, vsakemu jeziku in vsaki veri zagotovljene; vsi narodni običaji se imajo čislati brez razločka“. — Od vseh strani se obeta ravnopravnost vsem narodom tako, da že narodi komaj čakajo tistega časa, kadar bo to, kar je sedaj še le lepa obljuba, tudi živa resnica!

Laško. Še zmiraj je mirno na Laškem. Garibaldi, od ktereга abotna vraža siciljskega ljudstva pripoveduje, da se ga nobena kugla ne prime za to, ker so mu s žegnano hostjo kozé stavili, je še zmiraj v Palermi, se obotavlja in ne vé še prav, kaj bi dalje počel, ker ima od ene strani s Siciljci samimi še dosti opraviti, ki mu nočejo dnarjev in vojakov dati, kolikor jih terja. Čeravno Siciljci sovražijo Neapolitance hudo, se jim vendar vojaščina od nekđaj studi in oni hočejo sami svoji biti; od druge strani pa tudi sardinska vlada še ne vé, kaj bi storila: ali bi pod geslom edine Italije stegnila roko tudi po neapolitanskem kraljestvu, kar ji Angleži priporočajo, ali pa ž njim v zavezo stopila, kar je želja Napoleonova, ki bi iz te zveze rad cigalico napravil, da bi pocukal Sardinijo, kadar bi okoljšine nanesle, da bi bilo treba „naprej“ iti na Laškem, ali pa pocukal Neapolitansko, ako bi se petelin obrnil za „nazaj“. S tem, da je kralj neapolitanski 2. dan t. m. spet dal Neapolitancom svobodno ustavo (konstitucijo) od leta 1848, je prišla laška politika v zadrego, iz ktere se ne more na vrat na nos izviti in to toliko manj, ker neapolitanska vlada celó zvezo ponuja sardinski, za ktero pa nek ta le proti temu prijeti hoče, da se neapolitanska vlada združi ž njo zoper papeža in zoper Avstrijo. Kaj se bo iz vsega tega skuhalo, še nobeden ne vé, — in zato je začasen mir na Laškem; zato tudi Garibaldi s svojo, že čez 20.000 močno armado še miruje. Tudi Mazzini je 27. p. m. prišel v Palermo.

— Iz Rima se piše, da so sv. oče papež 27. dan p. m. imeli posvetovanje, ki je 4 ur terpelo, s kardinalom Antonelli-tom, generalom Lamoricierom, Merodom in poslancom avstrijskim. Sliši se, da se papež ne brani dovoliti vladnih prenapredb, nikdar nikoli pa se združiti s Sardinijo.

Francozko. Iz Pariza 3. julija. Danes so pokopali princa Jeroma; pol mesta je bilo na nogah. — Veliko se govori o novih knjigah, ki so tu te dni na svitlo prišle in pretresajo kraljestvo ob Rajnu in ustanovljenje poljskega kraljestva. Če tudi danes še ni velika važnost prikladati takim pisarijam, so vendar pomenljive že za to, da so smele pod ojstrimi tiskarnimi postavami priti na dan. — Ker cesar Napoleon želi, da bi se papeževo posojilo zgotovilo, gré ta reč precej dobro od rok.

Priporočilo.

Kdor v kmetijski šoli izučenega, v vseh poljskih rečeh, pa tudi v reji sadnih drevés in murb, kakor tudi svilnih červičev izurjenega mladega in močnega človeka za majarja ali vavpta potrebuje, naj se oglasi pri tukajšni kmetijski družbi. Kmetijska družba v Ljubljani.

Žitna cena

v Kranji 9. julija 1860.

Vagán pšenice domače 5 fl. 90. — banaške 5 fl. 93. — reži 4 fl. —. — ječmena — fl. —. — ovsa 2 fl. 80. — prosa 4 fl. 3. — ajde 3 fl. 70. — koruze 4 fl. 20. — soršice —

Kursi na Dunaji 10. julija.

5 % metaliki 70 fl. 65 kr. Ažijo srebra 26 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 80 fl. — kr. Cekini 6 fl. 5 kr.